

Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 6.11.2024 klo 12.30–15

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara (Vihr.) pj.
~~Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)~~
Anita Vihervaara (SDP), Vesa Paavosen varajäsen
Jussi Silvonon (Vas.), etäyhteys
Reetta Angelvo-Riipinen(PS)

Järjestöjen edustajat:

Leena Lähdesmäki Eläkeläiset ry., Helsingin aluejärjestö
Pirjo-Liisa Kangasniemi Helsingin kansallinen senioripiiri, vpj.
Erik Wallin Samrådet i SPF Helsingfors
Lahja Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri
Liisa Hangonmäki Kunnalliset eläkeläiset
Susanna Lehtovaara Jade-yhteisö
Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat
Maarit Turu-Gromoff Helsingin Muistiyhdistys
Pirkko Linder Helsingin seurakuntayhtymä

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Pia Nurme Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Emmi Komlosi Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
~~Pirjo Tujula Kaupunkiympäristön toimiala~~
Silva Siponkoski Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, etäyhteys
Tommi Sulander Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia):

Marja Säikkä asiantuntija, vanhusneuvoston sihteeri
Tiina Lappalainen asiantuntija, vammaisneuvoston sihteeri
Titta Reunanen kumppanuuspäällikkö

Vierailijat:

Terhi Peltokorpi Keskustan valtuustoryhmä, kohta 5
Ilona Fagerström Kaupunginkanslia, kohta 7
Emilia Tiainen Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 8
Pirkko Excell Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 8

1 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30.

2 Osallistujien toteaminen

Todettiin osallistujat. Osa on etäyhteydellä ja osa estyneitä osallistumaan.

3 Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

4 Muistion tarkastaminen ja edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio on lähetetty sähköpostitse sekä kokouskutsun liitteenä. Muistio hyväksyttiin. Tämän kokouksen muistion tarkistajiksi valittiin Lala Sjöblom ja Maarit Turu-Gromoff.

5 Keskustan valtuustoryhmän puheenjohtajan vierailu

Terhi Peltokorpi, klo 12.30–13

Terhi Peltokorpi esitteli Keskustan valtuustoryhmän näkemyksiä ikääntyneiden asioihin. Terveyspalvelut ovat tärkeässä roolissa. Keskusta pitää osallisuushankkeita, kuten OmaStadia ja eri ikäisten osallistumista näihin tärkeinä. Vaikuttamisen ja kuulemisen kynnyksen tulee olla matalalla. Peltokorpi nosti esiin, että tulotason ei tulisi olla esteenä palveluihin pääsemisessä. Kaavoituksessa on tärkeää huomioida elinkaariajattelu ja muuttuvat elämäntilanteet.

Keskustelua käytiin iäkkäistä voimavarana työelämässä ja vapaaehtoistoiminnassa. Suurena työnantajana Helsingin toivotaan olevan hyvänä esimerkkinä iäkkäiden työntekijöiden huomioimisessa. Vanhusneuvostosta nousi esiin myös ehdotus palkallisten vapaiden antamisesta iäkkään läheisen hoitoon. Keskustelua käytiin myös omaishoidosta, ulkoilumahdollisuuksista ja älyteknologian hyödyntämisestä.

6 Vanhusneuvoston asettamispäätös, toimintasäntö ja työskentelytavat

klo 13–13.20

Käytiin läpi asettamispäätös ja toimintasäntö. Ne on toimitettu vanhusneuvostolle toimintakauden alkaessa ja kokousmateriaaleissa, ja löytyvät myös vanhusneuvoston verkkosivuilta.

Keskustelussa nostettiin esiin, että vanhusneuvostoon kuulumisen pitää sisällään myös monenlaisiin tilaisuuksiin osallistumista ja että olisi hyvä, jos niihin osallistuisi mahdollisimman moni. Osalle se on työaikasyistä hankalaa. Todettiin, että mitä aikaisemmin tilaisuudet ovat tiedossa, sitä todennäköisemmin niihin pääsee osallistumaan.

7 Ikääntyneiden lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö

Ilona Fagerström klo 13.20–13.50

Ilona Fagerström esitteli kaupungin lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä. Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö kohdentuu kaikkiin ikäryhmiin, myös ikääntyneisiin. Esittelydiat ovat liitteenä. Helsingissä on lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä osana hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toimintaa. Työryhmässä on kaupungin toimialojen lisäksi laaja joukko muita viranomaistoimijoita ja järjestöjä. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmassavuosille 2024–2025 on tavoitteena ehkäistä lähisuhdeväkivaltaa vaikuttavasti, tarjota osaavaa tukea asiantuntijaverkoston kanssa ja tarjota tukea ja tietoa kuntalaisille. Tämän vuoden kampanjateemana on ”Kotona tehty ei aina ole rakkaudella tehty”. Kampanjan seminaarin kutsu lähetetään kokousmateriaalien mukana. Esittelyssä kerrottiin myös yli 65-vuotiaille suunnatusta Seniorin salaisuus -hankkeesta. Lisätietoja osoitteesta <https://hel.fi/tunnistavakivalta> .

Keskustelussa nousi esiin lääkkeillä tapahtuva ja taloudellinen väkivalta. Vanhusneuvosto toi esiin myös muistisairaat erityisryhmänä, joka tarvitsisi omanlaistaan lähestymistapaa asiaan. Tilastojen kautta on vaikea saada kokonaiskuvaa väkivallasta, sillä sitä jää paljon piiloon. Tilastoihin pääsee tutustumaan [toimintaohjelmassa](#). Mikäli herää huoli ikääntyneeseen kohdistuvasta väkivallasta, tulee tehdä huoli-ilmoitus. Akuuteissa tilanteissa otetaan yhteys hätäkeskukseen.

Tauko

8 Tietoa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategiavalmistelusta

Emilia Tiainen, klo 14–14.30

Emilia Tiainen esitteli palvelustrategian valmistelua Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialalla. Esitys on liitteenä. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa ohjaa valtion rahoituksen, strategisen ohjauksen ja kaupunkistrategian lisäksi Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia. Kaupunkistrategiakausi vaihtuu vuonna 2025, ja palvelustrategian kausi halutaan samaan rytmiin kaupunkistrategian kanssa. Nyt ollaan keräämässä syötteitä ja vuoden 2025 alussa siirrytään painopisteiden tavoitteiden priorisointiin. Vuoden 2025 aikana vuorossa on toimeenpanon suunnittelu ja päätösten tekeminen. Ensi vuoden puolella esitellään vanhusneuvostolle alustavia teemoja tai painopisteitä ja pyydetään näkemyksiä kirjallisessa muodossa.

Kokouksessa käytiin keskustelua asukaskyselyjen ja yrityskyselyjen toteutuksesta. Asukaskysely oli auki verkossa ja sitä kautta tuli noin 2000 vastausta. Jalkautumisien avulla saatiin lisäksi vastauksia mm. asunnottomilta, seniorikeskusten, terveysasemien, päihdepalvelujen ja vammaispalveluiden asiakkailta. Yrityskyselyä koskevaan vanhusneuvoston kysymykseen toimitetaan vastaus myöhemmin.

9 Toimijoiden kuulumiset, eläkeläisjärjestöt

Eläkeläisten Helsingin aluejärjestö, Leena Lähdesmäki:

Järjestöllä on 8 paikallista yhdistystä ja sen eläkeläistoiminta on aktiivista. Toiminnassa on muun muassa liikuntaa, luentoja, monenlaista kerhotoimintaa ja muita kokoontumisia sekä retkiä.

Kansallinen senioripiiri, Pirjo-Liisa Kangasniemi:

Yhdistyksellä on tilaisuuksia ja retkiä sekä koulutuksia. Kunnallisvaalien lähestyminen näkyy toiminnassa. Ehdokkaiden vanhusneuvostotietoutta testataan sekä kysytään ikääntyneiden asioiden edistämisestä. Lisäksi tehdään jalkautuvaa työtä, jotta saadaan yksinäiset ihmiset liikkeelle kotoa.

Samrådet i SPF Helsingfors, Erik Wallin:

Järjestöllä on ollut syksyllä ikääntyvän kuuloon liittyvä seminaari yhteistyössä Folkhälsanin kanssa. Eilen vietettiin Svensk fest dag -tapahtumaa. Seniorikahviloissa pidetään erilaisia esitelmää ja ohjelmassa on myös kaupunkikävelyitä.

Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri, Lala Sjöblom:

Piiri järjestää koulutuksia muun muassa matkan vetäjille ja yhdistysaktiiveille sekä talouteen ja tekniikkaan liittyen. Kokoontumistiloja on vaikea saada erityisesti suurille yhdistyksille. Toimeentulo, asuminen ja terveys, terveysasemapaalvelut puhuttavat.

Kunnalliset eläkeläiset, Liisa Hangonmäki:

Järjestön toiminnasta löytyy tietoa sivuilta [Helsinki kunnalliset - Julkisen alan eläkeläisten liitto KELO ry](#) . Yhdistyksen syyskokous pidetään tänään.

Liisa Hangonmäki on lähettänyt vanhusneuvostolle laivasataman esteettömyyteen liittyvän kirjeen. Kirje on toimitettu vanhusneuvoston kokousmateriaaliin. Päätettiin, että otetaan asia työvaliokunnan asialistalle.

10 Muut asiat

a. **Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen tapaaminen:**

Valittiin 5 osallistujaa: Auni-Marja, Lala, Liisa, Pirjo-Liisa ja Marja S. Tilaisuus järjestetään Espoon keskuksessa 14.11. klo 9.30–13.

- b. **Keskustelutilaisuus sähköpotkulautojen haitoista**
Kaupunkiympäristön toimiala järjestää aiheesta keskustelutilaisuuden 2.12. klo 16–17.30. Pirjo-Liisa ja Auni-Marja osallistuvat.

11 Tiedotusasiat:

- a. **Kaupunkilaiselta tullut yhteydenotto** liittyen pysähtymisnapin puuttumiseen raitiovaunujen ikääntyneiden paikoilta. KYMP:n edustajat ovat estyneitä osallistumaan tähän kokoukseen, mutta sähköpostitse on toimitettu tieto yhteyshenkilöistä Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenteelle, jolle asia kuuluu.
- b. **Mannerheimintien työmaaraadin ajankohtaiset asiat**
Auni-Marja on osallistunut työmaaraatiin. Muistio välitetään vanhusneuvostolle kokousmateriaalin yhteydessä.
- c. **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinaattiorakenteen uudistus:**
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinaattiorakennetta on uudistettu vuoden ajan. Kokonaisuus on menossa päätöksentekoon kaupunginhallitukseen vielä vuoden 2024 aikana. Kokonaisuuden systemaattiselle toimeenpanolle valmistellaan erillinen toimeenpanosuunnitelma. Seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman valmistelu käynnistyy keväällä 2025 ja siinä tehtävästä yhteistyöstä vanhusneuvoston kanssa sovitaan tarkemmin kevään 2025 aikana. Kokonaisuutta voidaan esitellä vanhusneuvostolle päätöksenteon jälkeen. Lisätietoja: Stina Högnabba, erityissuunnittelija, Kaupunginkanslia
- d. **Helsingin kirjastopalveluiden vastaus Celia-kysymykseen**
Vanhusneuvostolle tuli 27.8.2024 Helsingin seudun sairaus- ja tapaturmainvalidit ry:ltä yhteydenotto liittyen Celia-kirjaston muutoksiin. Työvaliokunta päätti 18.9. pidetyssä kokouksessa lähettää Helsingin kaupungin kirjastopalveluille kysymyksen, miten he näkevät muutoksen ja vaikuttaako se kaupungin kirjastojen toimintaan. Kirjaston vastaus sekä kutsu Celian järjestämään tilaisuuteen 7.11. on toimitettu kokouskutsun liitteenä.
- e. **Kokouspalkkioiden maksuajat**
Vanhusneuvoston ja työvaliokunnan kokousten osallistujatiedot toimitetaan eteenpäin kokouspalkkioiden maksatusta varten niin, että seuraavassa maksuerässä maksetaan palkkio neuvoston kokouksista syyskuun, lokakuun ja marraskuun osalta, ja työvaliokunnan kokouksista elokuun, syyskuun ja lokakuun kokouksista. Tätä seuraavaan maksuerään tullaan toimittamaan neuvoston kokouksista joulukuun, ja työvaliokunnan kokouksista marras- ja joulukuun tiedot. Maksupäiviä on kaksi kertaa kuukaudessa, 14. ja kuukauden viimeinen päivä. Mahdolliset muutosverokortit kannattaa toimittaa pikaisesti Talpaan.
- f. **Terveiset Viron Eläkeläisliiton seminaarista**
Auni-Marja on ollut esittelemässä Helsingin vanhusneuvoston toimintaa ja suomalaista vanhusneuvostojärjestelmää Tallinnassa 25.10.2024. Paikalla oli eläkeläisjärjestöjen edustajia, paikallisia parlamentin jäseniä ja Euroopan parlamentin jäsen. Virossa vanhusneuvostot eivät ole lakisääteisiä, mutta esimerkiksi Tallinnassa on kaupunginosavaltuustoja. Tallinnassa asuville julkinen liikenne on maksutonta, koska se säästää hallinnollisissa kuluissa. Lisäksi eläkeläisten taloustilanne nousi esiin tilaisuudessa.

VANHUSNEUVOSTO

g. **Kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpano Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmasta**

Vanhusneuvosto teki 2.4.2024 [lausunnon luonnoksesta Helsingin Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024](#) . Ote kaupunginhallituksen 21.10.2024 tekemästä päätöksestä toimintaohjelmaan on toimitettu kokousmateriaaleissa.

h. **Kevään 2025 kokousaikataulut**

Hyväksyttiin kevään kokousajat seuraavasti:

Vanhusneuvosto kokoukset: 15.1., 12.2., 12.3., 16.4. ja 21.5. klo 12.30–15.00.

Työvaliokunnan kokoukset: 11.12. (tammikuun neuvoston kokouksen valmistelu), 29.1., 26.2., 2.4. ja 7.5. klo 12.30–15.00.

12 Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 14.55.

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Marja Säikkä
sihteeri

Muistion tarkistivat:

Maarit Turu-Gromoff

Lala Sjöblom